

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik heterkint kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
A hajnal utcával szemközli Kalezione-féle ház,
nova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közle-
mények intézendők es minden díjak fizetendők.

Felelős szerkesztő:
DR. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt
Neptanulónak egész évre 6 frt Félévre 3 frt Negyedévre 1-50
Egyes szám ára 10 kr.

Apponyi és a bácskai németek.

(S.) A borossebesi és kőszegi királyi válaszok tárgyában a mult héten lezajlott képviselőházi vitának egy incidenséről kívánunk megemlékezni, mely reánk bácskaiakra nézve különös érdekkel bír.

Kullman János orsz. képviselő, a nemzeti párt tagja a vita folyamán felszólalván, az Apponyi gróf személye ellen untalan szórt gyanúsítások fölemelése közben avval a váddal is foglalkozott, amellyel a nemzeti párt vezérét politikai ellenfelei újabb időben illették, azt állítván róla, legutóbbi bácskai útjára való célzással, hogy a nemzetiségekkel kaczerkodik. Apponyi gróf vármegyénk területén utoljára a hód-sághi képviselőválasztást megelőző mozgalmak idején járt s ennél fogva a hód-sághi választókerület német ajku polgárai lettek volna az a „nemzetiség“, a mellyel a nemzeti párt vezére, kortes célokból kaczerkodik nem átalokdott.

Bármilyen képtelen és méltatlan is e vád Apponyi Albert gróf politikai jellemének integritásával szemben, bennünket nem lepett meg az, hogy kitalálták

és terjesztették. Hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy a nemzeti párt kitűnő vezérének minden tette, minden szava, minden gondolata kaján gyanúsítások és gonosz rágalmak tárgyává válik. Semmi sem bizonyítja oly fényesen azt az elérhetetlen erkölcsi magasságot, amellyel Apponyi grófnak politikai caractere a ma uralkodó közviszonyok morális színvonalán felül emelkedik, mint az a jellemző tehetetlenség, hogy legnagyobb ellenségei legnagyobb harajjukban sem férhetnek hozzá soha, ha csak gyanúsító, igaztalan fegyverekkel nem.

Jól tudjuk, hogy ez a rosszhisze mű, valótlán vád nem az első és nem is a legutolsó azok között, melyekkel Apponyinak önzellen politikai pályája küzdelmei között lépten-nyomon találkoznia kell. De az igazság érdekében ki kell mondanunk, hogy soha valótlanabb vád el nem hangzott, mint az, amely azt állítja, hogy Apponyi Albert ez évi hód-sághi útján olyas valamit tett, vagy mondott, ami a nemzetiségekkel való kaczerkódásnak csak látszatával is bír.

Mi, akinek volt alkalmunk Apponyinak a választókerületben elmondott min-

den egyes beszédét személyesen meghallgatni, legjobban éreztük e vádaskodás igaztalanágát s tanuságot tehetünk róla, miket beszélt Apponyi a Hód-sághon egybegyűlt német választópolgárok-nak.

Nem felejtettük még el, amit Apponyi akkor mondott; mert azt nem lehet elfelejteni. A hazaszeretnek oly fölemelő apothoosisa, a magyar nyelvnek oly lelkes dicsőítése, az édes hazához való ragaszkodás kötelességének oly megragadó magasztalása volt az a német szónoklat, hogy magyarabban magyarul sem lehet beszélni. Mindannyian, akik jelen voltunk, a beszéd lelkesítő hatása alatt állottunk perczekig annak elhangzása után is, s meggyeztünk abban a meggyőződésben, hogy ily nagyszerűen s megragadóan Apponyi is rég nem beszélt.

A haza iránti kötelességeket fejtegette Apponyi a németekhez intézett német beszédében, oly szépen, meggyőzően és hazafiasan, hogy okulhatna rajta sok mindenki, még azok az ismeretlen urak is, akik kicsinyes rágalmak terjesztésével vélik a hazát szolgálni. Azután

TÁRCZA.

Hogy itt ülünk . . .

Hogy itt ülünk, itt a szabadban,
És hallgatjuk a vig zenét,
Amit bár százezerszer hallunk,
A lelkünk most se unja még,
Csapongó az érzelem s a koporsón,
Végtére megszáll s fennakad,
Hisz utoljára, mindenünknek
Örömből, búból ez marad.

Hát látja kérem, drága nagysád,
Az élet utja furcsa biz:
Sokat kanyarg és tudja isten,
Hogy bennünket is merre visz.
Lehet hogy ön bársonyba' végzi,
S én koldusbottal utamat:
De végül mégis mindenünknek,
Csak egy: a koporsó marad!

Tudom nagyon, hogy a koporsó
Nagysád előtt se népszerti,

Mert olyanok vagyunk mi, hijába . . .
Nem kell más nekünk, mint derű,
Bár áttáncoljuk életünket,
S dalolva töltjük a nyarat:
Elvégre még is mindenünknek
A tél, a koporsó marad.

Ha látok utánam haladva
Hajlongó, csúszó tömeget,
Embert imádvá, koncra lesve:
Én bosszusan tovább megyek.
Hiába hullsz te konc a földre,
Hisz ki a sárból felragad:
Csak annak és mint mindenünknek
A sir, a koporsó marad.

És én nekem az élet útján,
Csak a koporsó ad erőt:
Megállni bátran, nem hajolni
Sok földi isten, báb előtt.
Hisz engem is majd mint, a többit,
A vén halál csak elragad,
De bár soh' se csusztam a porban
A koporsó csak megmarad.

Radó Pál.

Római különlegességek.

Irta: Milkó Izidor.

II.

A szent lépcső biztosabb erekye, autentikusabb testamentumi maradvány a Szent Háznál. Ez utóbbit angyalok vitték Loretoba, amazt római katonák cipelték Heléna császárné rendeletére Pilátus házából a szentséges Lateránig. S bármint rokonszenves lények legyenek is az angyalok (főleg a Raffael Santiéi), mégis jobban bizom a római harcosok vitelképességében, mint az ő lengő szárnyaikban. A Scala Santa tehát egészen reális egy erekye s a hívők nem tesznek bolondul, ha térdnek kuszva, minden egyes stációt megcsokolva, Hiszegeknek mormolása s szent olvasók forgatása közben kapaszkodnak föl annak huszonnyolc (egy-től-egyig szent) lépcsőjén, melyek mindenikéért kilenc, összesen tehát kétszáz és ötvenkét esztendőre terjedő teljes abszolúciót adományoz a térdelőnek és hozzátartozóinak (tehát annak is, a kívül polgári házasságban él) a pápai kegyesség,

De ez már inkább a nőutazók saját extra-gyönyörűsége. Nagyobb férfítársaságot csak tömeges zarándoklatok idején látni feltérdelni rajta, a másfajta utazótársaságok férfítagei azalatt, míg bölgyeik a közbülső szent lépcsőn kopattják viganóikat és térdelik rózsaszintű epidermisztét, a két oldallépcső valamelyikén „talpon“ őrik el a „Cappella Sancta Sanctorum“ legszentebb szentélyét, a melynek

áttért a hadsereg szolgálati nyelvének kérdésére s ott a német ajku, német nemzetiségű választó polgárok előtt hosszasan behatóan adta elő, hogy ő a közös hadseregben is a magyar szolgálati és vezény-nyelvet kívánja s kiemelte, hogy ebben is különbözik az ő programja a kormányétól, amely a hadseregben a német nyelv fentartását tartja kívánatosnak. Azt akarjuk, mondá Apponyi, hogy a mi fiaink, mikor katonai kötelezettségük teljesítése végett a hadseregbe lépnek, ott magyar szóra, magyar vezényletre, magyar tisztekre találjanak és hogy a magyar ifjúnak alkalom adassék a katonaismereteket az állam nyelvén magyarul sajátítani el.

Igy szólott Apponyi Albert gróf Hódsághon a német ajku választókhöz. És akad ember, aki erre azt merészi mondani, hogy Apponyi a németekkel, mint nemzeti séggel kaczerkódt. Az ilyen kaliberű gyanúsítgatáson Apponyi ugyan felül áll, de mi, akik a tények állását ismerjük és Apponyinak a német választó polgárok iránt tanusított magatartásáról tapasztalatból szereztünk meggyőződést, a hígadság legbuzgóbb igyekezetével sem bírjuk a méltatlankodás indulatát legyőzni annak a vádnak hallatára, amely a politikai gyűlölség elszántságából és a politikai szolgálatkészség találatkonyságából táplálkozik, a mely igazságot nem tisztel, érdemet nem kiméli és eszközt nem válogat.

Politikai hírek.

Püspökválasztó zainat. A görög-keleti szerb metropólia püspöki zsinata, mint minapi lapunkban megírtuk, e hónap 30-án ül egybe Karlócán, Brankovics György pátriárka elnökelete alatt, hogy választás útján betöltse az üresedésben levő budai és bácsi püspöki székeket. A hazai görög-keleti egyházra nézve

főlírása: Non est in toto orbe terrarum sanctorum locus. (Nincs ennél szentebb hely az egész világon.) S így is jól van, — hiszen a házastársuk vagy a lányuk az ő büneikért is kiérdemli magának a teljes büntetésüket valószínűséggel az élet legeslegveszélyes határáig, kilencz ezer huszonnyolc esztendőre!

Nemcsak ezeknek az előkelő felekezeteknek, a zsidóknak is megvan most már a maguk római specialitása: keresztül menni a Titusz kapuján, a melyet ősek mindig elkerültek. Zsarnoki muszájból és keserű apprehenzióból. Egyike az a régi Róma legérdekesebb és legszomorúbb maradványainak. Ha igaz is, a mit Rómáról mondanak, hogy „a romjai teszik nagygyá”, a Titusz-ívezet romja bizony nem járul hozzá a nagysághoz. Mert a pusztítás, az ujjáépítés nélkül való letarolás s a fajgyűlölség vérontása nem teszik nagyokká a rájuk vonatkozó kömemlékeket. Ez a diadal-kapu pedig ilyen cselekedeteknek a kétes dicsőségét hirdeti: Jeruzsál'm pusztulásáé. Igen díszes és ragyogványos ünnepség lehetett, mikor a hatalmas római császár, a legelőbbkelő minden antiszemita közt keresztül-vonult a győzelmere emelt kapun, mely akkoriban még csillogott a fíris márványdíszből, a sikerült domborművektől, — a mint liktoraítól környezve diadalkocsijáról lemosolygott a lelkesedő rómaiak felvonuló hadaira, mint egy isten, a ki kegyesen fogadja hívőinek hődotát, áldozatait, megalázkodását. Szép volt, de nem volt emberséges. Lehetett isteni, de nem-

értvényes szabályzat szerint a püspöki zsinat ez alkalommal konklávét képez. Az elnököl metropólia-patriárkának joga van, minden egyes tisedésében levő püspöki székre három-három kvalifikált jelöltet javaslatba hozni, kik közül a szavazó püspökök megválasztják a két új püspököt. A választási aktus addig folytatódik, amíg egyhangú választás nem jön létre. A patriárka jelöltjeit szokás szerint a magasabbrangú szerzetes-papság köréből veszi, a kik nagy teológiai szakismerettel és a magasabb egyházi dolgokban való jártassággal bírnak és a kanonikus életkort, vagyis a harmincadik évet betöltötték. A görög-keleti szerb egyháznak e magasabb szerzetesi klérusból, kik kvalifikált püspökjelölteknek tekintetők, most nyolc ilyen tagja van, és pedig: Ruvaracz Hilarion grgetegi és Teleosky Plátó beocsini arhimandriták, Petrovics Gerazim szent-endrei püspöki helynök és Zmejanovics, a krnsedoli zárbirtokok felügyelője, protoszingyelok, Doschen Izsák, a lipovoi zárda gimnázium igazgatója, Apaocsics Germán karlócai és Jankovics Anatol konzistorialis titkárok és Stevics Mitrofan, a karlócai teológiai iskola tanára. Csak abban az esetben, ha a magasabb rangú szerzetesi klérusban nem volna elég jelölt, hozhatja a patriárka, özvegy világi papok püspökké való kinevezését is javaslatba, a kiknek azután a választás után püspöki felszentelésük előtt le kell tenniök a szerzetesi fogadalmat. Ily világi érsekek voltak annak idejében Brankovics György, a mostani patriárka és Popovics Nikanor, temesvári püspök is.

Két hatalmas beszéd foglalta le okt. 12. a képviselőház egész idejét és egész figyelmét. Szilágyi igazságügyminiszter és Apponyi Albert gróf mondták el záróbeszédeiket a közégi királyi nyilatkozatok miatt folyt vitához.

Szilágyi beszéde két részből állt. Az egyik komoly, was logikával megkonstruált, bámulatosan precíz és korrekt magyarázata közjogunk két kérdésének: az 1867-ki kiegyezés jogi természetének s a korona jogállásának az alkotmányban. A beszédnek ezt a részét az ellenzék ismételtelen zajosan helyeselte. A másik rész parlamenti ruhába öltöztetett gorbabkodás volt, főleg Ugron Gáborral. Ez meg a kormánypártnak tetszett nagyon. Így aztán az igazságügyminiszter rhetori gazdagságából mind a két izlés jóllakhatott.

volt emberi. S ezt a Caesart neveztek „Divus-nak, „jóságos-nak s az „emberi nem gyönyörűségé-nek! Őt, ki a Colosseumot tizen kétezer zsidó fölládozásával építtette (mert ennyi „átközött“ zsidó ment tönkre e rabzol, gamunkában) mulattatására a római népek, mely nem elégedett meg az szlozatokkal, melyeket e roppant kórákás építése falt föl, de újabb véradózatokban: gladiátorok és vaddalok elvérézésében is dhajtott gyönyörködni. Mondják, hogy a római ghettó lakóinál szokás volt ezen az antik kapun keresztül nem menni, mellette elhaladva pedig kiköpní. Nem éppen szép nyilvánulása a méltatlankodásnak, de — valljuk be őszintén! — nem is jogosulatlan. Ez a kapu volt az, mely (bár mindég tárva nyitva állott) bezáródott Zsidóország dicsősége és fennállása mögött. Mikor ezt az alkotmányt csinálták s a Titusz diadalutjának ráhelyezett reliefjében láthatóvá tették a jeruzsalmi szent templom legszentebb készleteit és ékeségeit: a hétégu gyertyatartót, az aranyasztalt, a szekrényt, melyben az Isten törvényét tartották elzárva, meg a megváltó Messiást hozó eszterdőt hirdető ezüsttrombitákat, — akkor lett az a szenvedő nép örökre hontalanná, akkor kezdődött az a közös nyomorúsága, amelyben azóta egyaránt szenved a haladó civilizáció közepette és dacára, minden országokban. Hogy hány zsidót koncoltak a jóságos Titusz bevonulásánál, azt nem jegyezze föl az akkori írók krónikása: Josephus Flavius. De valószínű, hogy nem éppen keveset, mert a „régí jó időkben“ mentül nagyobb számú

Apponyi reaszsumálta a lefolyt vita eredményeit s konstatálta, hogy a borossebei és a közégi nyilatkozatokat együttesen kell fel-fogni s mint politikai akciót megítélni. Hogy pedig megváltozzék az az ítélet, melyet erről az ellenzék és vele a nemzet kezdetben formált, arra a kormány semmit sem tett. Egyszerűen bujkált és megugrott a világos magyarázatok elől. És ez — nem lehet rá enyhébb szót használni — frivol rájtek a nemzet legkomolyabb érdekeivel.

A hétről.

— Fővárosi levél. —

Nyári melegség október közepén, könnyű bollekk a korzón, a boulevardokon, ibolyabokréttákat kínáló vénasszonyok az utczasarkokon. Az emberek úgy tesznek, mint-ha boszankodnának a nyár e késői vendégszeroplésén, de ez a boszuság nem őszinte, s belső kéjjel fujnak nagyokat, mondván: botrány ez a melegség. Egy bizonyos, hogy a szegény ember szívből és zsebéből örül a váratlan melegségnek, mely hátrább tolja a telet s a megregrága títelésnek a gondját. Mert Budapesten a tél egyet jelent a nyomorral. Nyáron azt hinnéd, nincs szegénység, nincs nyomorúság, ám a mint az első hideg nap beköszönt, föllép a szivfacsaró nyomor is, melyet némileg enyhíteni lehet, eltűrlni nem, ha még annyira vetélkednek is a humanizmus magasztos munkájában a nemes, könyörűletes szívek. Sok a szegény s kevés a gazdag, aki juttat a fölöslegről. Bátran mondhatom, hogy ez a második nyár a szegény emberek nyara. Nem mintha ők most mennének fürdőre. A munkásnak nem fürdő, a munkásnak — munka kell. És most a fővárosban nem panaszkodhatik épkezláb ember, hogy nem kap munkát. Alig van utca, hol házat nem építenének, s alig van utca, melyen véges végig ne ásnák az árkokat, beléjük fektetvén a villamos világitás vezető csöveit. Mire a tél beköszönt, Budapest városágos elektromos város leszén. Ezer meg ezer lakásból vonul ki a szagos petroleum, a szeszélyes, robbanós légszész, s helyét elfoglalja a villamos világitás. Egy láng — tíz milligyertya. És olcsó, olcsóbb a petroleumnál. Hogy megcsodáltuk még nem oly régen a petroleumot, aztán a légszész s im most a villam kikergeti házainkból mind-

fogolynak a fölmészárlása éppen egy tartozott valamely ünnepség programjához, mint mai napag egy jól sikerült tűzjáték vagy az ujjongó nép általános hallója között végbemenő ökrórsítás.

Nos, a mai zsidó (a ki némely szabadellvű országban már recipiálva s was lassan-lassan elszokik a köpködéstől) ugyanazt cselekszi Rómában, a mit a többi utazó. Élvezi és dicsóiti mindazt a szépet, mit neki a két-féle város, a pogány és a keresztény Róma nyújt. Speciális gyönyörűségnek azonban föntartja magának azt a fájó élvezetet, hogy keresztülvándoroljon a „Dien non perdidit“ császár régi kapuján, a melyet messziről kellett elkerülni az őseinek, a kik még ghettókbán laktak. Szegény zsidó te, sok kapu van még zárva előtted, — örülzs ugy-e, hogy megnyílt neked legalább a Tituszé?

A szent zsidó irodalomban járatos vándor ilyenkor benső megelégedéssel emlékezhetik vissza a „jóságos“ császár sorsára, mely a bölcs rabinusok historizálása szerint még rosszabb volt, mint a római történések elbeszélésében. E történet szerint Tituszra nagy szerencsétlenséget hozott Jeruzsálem pusztítása. Mikor a szent templom szent edényeivel Róma földjére lépett, legyecke szállt az orrába, mely belevejta magát egész az agyvelejéig s gyűrő kinokat okozott neki éjjel-nappal hét esztendőn keresztül. Nem volt ellene orvosszék, Róma, Egiptom és minden más országok csodadoktori háiba próbálkoztak, nem tehettek a kis légy nagy fájdalom ellen sem-

kétfőt. Villamos kocsin utazunk, villamos világitás mellett olvasunk, ki tudja, majd tán villa- s tolla- irunk és villamos fejfel gondolkozunk.

Egyébként e hétnék nincs valami különös érdekes története. A T. Házban magyarazzák, vitatják, hogy voltaképpen mi is volt az értelme a felsőge borosbeszélés és községi válasznak: nemzet vagyunk-e vagy nemzetiség, s kik az ámitók. Azt hiszem, hogy azok az ámitók, kik azzal ámitják magukat, hogy egy vagy más formában e kérdésekre félre- magyarázhatatlan feleletet kaptak. Kiki magyarázza meg magának a maga józan eszével, ez a leghelyesebb. Vannak dolgok, melyek fölött fölösleges a vitakozás, fölösleges a magyaráztatás. Mindenki tud, a mit tud, mindenki érez, a mit érez: minék a sok szóbeszéd. Apponyi felírta a királyhoz egy remekmű, de világos, hogy a többség nem fogadja el, s így a felsőge csak privátim vehetett róla tudomást, alkotmányos uton nem került magas színe elé. Bartha Miklós, Horváth Gyula, Herman Ottó és a többiek nagyon szép beszédeket mondtak, de hát mondtak ok más alkalommal is szép beszédeket, — ma azért marad minden a régiiben. Az agg Kossuth valami csodálatosan szép levelet írt Kovács Etelka kisasszonyhoz; a Magyar Hírlap két gyönyörű részletet kézírati hasonmásban is kiadott, — de hát azért marad minden a régiiben. Azért mégis csak szemeseznek, strébereknék áll a világ, legalább addig, míg le nem zuhanak az emeletről a pinczébe. . . . Csak hogy nem minden stréber csinálja a dolgait oly ügytelentül, mint a boldogtalan Bokross Elek. A legtöbbnek sikerül késő öregeséget önni „közszertetben és becsülésben” s törődnek is ok, hogy ez a „közbecsülés és szeretet”-üres frázis, csak hogy nagyvilági pompában és kényelemben élhessenek.

A stréberségtől nincs is oly nagyon messze a szólómosság, (a kettő gyakran együtt is jár) s nem csoda, ha fölveszem a króni kámba a Holzman Teréz nevét. E nevet ma minden újságolvasó ember ismeri s bizonyos megdöbbenő csodálkozással olvassa a nőnek genialis furfangjait, a mit egy örökségnek a megkaparintása körül kifejtett. Évikig húzódtott e renkívül érdekes nő bűnpöre, ki egy

mit. Egyszer kovácsmühely mellett ment el a zsidótól császárs s ime mi történik? A bogárka figyelmesé lesz a kalapácsolásra, elhagyja zümmögését s a felsőges beteg, ki már majdnem megőrült a fájdalomtól, egészségesnek kezdi magát érezni. Ettől az időtől fogva a császár mellett (akár államügyeket intézett, akár asszonynyal enyelt) mindig dolgoznia kellett egy kovácsnak s útna a vasat még akkor is, ha nem volt meleg. Harmine napig jót tett a császárnak a kura, békét hagyott agyvelejének a legyecske, de mikor ez az idő eltelt, megint kinezni kezdte. Megszokta a kovácslárját, mint molnár a malomközűgást, s tovább zümmögött Titusznak klasszikus fejében. Mikor aztán a betegfejt imperátor meghalt, s felboncolták a fejét, a bogár akkora volt benne, mint egy jókora madár, a miből azt következtetik a bölcs rabinusok, hogy Titusz a felsőge napról-napra jobban és többet szenvedett a kinező állattól.

Ez a „történet” természetesen nem egyéb, mint tendenciózus mese, de a mennyiben a tudos zsidópapok a legyecske alatt a lelkiismeret kinező szózatát értik, egészen tanulságos mese . . .

*

Van aztán még egy „curiosissimum” az örök városban, oly csodás, mely éppen csodás voltánál fogva egyformán érdekelheti minden nemzet és minden telekezet utazóját: a kulcslyuk-kiállítás. Ha gyönyörködni akarsz benne, az Aventin halmára kell menned, hol a S. Sabina-utcaórol kerten keresztül vezet az

sereg embert vitt a bűnnek utjára, míg végre is kimondták rá a bűnt és elítélték két és egyegyed estzendőre. Az ítélet roppant enyhe, de hát a szakértő orvosok konstataálták, hogy a szép asszony idegbeteg s *tulajdonképpen kórházban volna a helye, nem a börtönben. S mert ma minden harmadik ember ideges, s ha a szükség úgy hozza magával, idegbeteg — mindenesetre praktikus és mindenekefelett humánus cselekedet volna, ha börtönök helyett kórházakat építenének. Mindjárt ide lehetne vinni a párbajmániában szenvedő betegeket is. Ez is idegbetegség s meg vagyok győződve hogy a legtöbb ember alaposan ki gyógyulna a párbajmániából, ha a szegedi államfogház helyet pl. a Rókus-kórházba vinnék.

A párbaj ellen impozáns harez indult meg, de alig hiszem, hogy e harcznak meg legyen a kívánt eredménye. Annak meg ép ponséggel nincs értelme, hogy egyes kaszinók kizárják kebelükből a párbajozót, valamedit lesznek kaszinók (és lesznek), a melyek meg azokat zárják ki, a kik a rajtuk esett sérelmet nem „lovagias” uton torolják meg. Kérlehetetlen törvényt kell hozni a képviselőháznak, de ennek a törvénynek alá kell rendelni a katonaságot is, mert máskülönbön kinos helyzetbe jutnak a polgár emberek; különösen azok, kik egyuttal tartalékos tisztiek is. Ma pedig minden harmadik intelligens fiatal ember tartalékos tiszt, s ha nem verekedik a polgári életben, akkor elveszik tőle a tisztit bojtját. Az mindenesetre már magában örvedetes jelenség, hogy a társadalom végre megmozdult s legalább akar valamit tenni a „megengedett gyikosság” ellen, s különösen figyelemre méltó, hogy a már néhány hét előtt megindult mozgalom még mindig nem aludt el.

Kétségtelen, hogy a párbaj ellen legtöbbet a nők tehetnének, mert hisz a legtöbb párbaj a nőkért és nők miatt történik. Ám ritka az a nő, a ki ne örülne annak, ha miatta két ur összekaszabolja egymást, kivéve természetesen, ha az egyik ur a férj, gyermekeinek a fantartója. Ha a nőgyesületek szövetkeznének s kimondanák a halálos ítéletet a párbajra, okvetlenül több haszna lenne, mint a kaszinók tiltakozásának. De alig hiszem, hogy a nők ebben a kérdésben még annyit

ut a Santa Maria del Prioratohoz, egyikéhez ama hetven-nyolcvan templomnak, melyek a Mária kultuszának szánvak s a szentséges Madonna dicsőségére épültek.

Magá a templom nem valami nagy nevezetesség, s ha megtekintés nélkül hagyod, nem követels el olyan hibát, a melylyel szemben nincsen bünbocsánat. De ha már ott vagy az Aventinen s az említett kertnél, akkor helyezd szemedet e kertajtó kulcslyukára s meg fogod látni azt, a mi, bárholnan tűnjék szemeid elé, legjobban költi fel bennad Róma érzetét. A Tiberisen, a Trastaverén, a Corsinise Barberini villákon keresztül megpillantod a város jelzőemlékét, legkarakterisztikusabb magaslátát, — megvilan előtted Szent Péter! Egy picinyke nyilván, nem nagyobb egy gyermek kerek szeménél, meglátod, messze távolból a legnagyobbat, a mit ez a szépségekben gazdag, emlékekben bővelkedő város felmutathat.

De hát nem-e így látunk Rómában mindent? Nem-e a magunk szükkes felfogásával, keskeny látókörrel tekintünk mindazokra a maradványokra, melyeket két világtörténelmi korszak egy harmadiknak emlékül hagyott?

En azt hiszem, hogy tulajdonképpen mindazt, a mit Rómában látunk, kulcslyukon keresztül látunk.

egyetértésre is tudnának jutni, mint a férfiak. Ha a mi gvallérjaink csak nőlért, s nem a nők miatt is verekednének, vajmi kevés párbaj esnék meg. De az igazság az, hogy nagyon kevesen teszik kockára életüket a nőért, annál többen a nő miatt s Rendesen azok a nők látják szivesen a vérontást, a kik miatt verekszenek; a kikért meg érdemes, azok reszketnek a párbajnak a gondolatától is. A becsületes nő becsületét nem szükséges megvédeni karddal, — a világ tudja minden nőről becsületes-e vagy nem. Ma már nincs titok. Ellenben annál nagyobb szüksége van azoknak, hogy párbajjal védjék a becsületét, kikről az egész világ tudja, hogy érdemtelentül bitorolják a külső díszet és tiszteletet.

Igen érdekesen nyilatkozott erről nem rég Jászai Mari, a kitünő tragika s valóban igaza van abban, hogy ha egy nő szeretőt tart, legyen erköcsi bátorsága nem titkolni azt s ne követelje a társadalomtól, hogy ezt ne vegye észre és tisztességes feleségnek tartsa őt. De hát ilyen férfias nyilatkozatot csak egy Jászai Mari tehet, a ki éppen most foglalta el Nagy Imre helyét a szini-iskola katedráján s mondott ottan egy olyan okos, szellemes beközöntő beszédet, hogy megirigyelhetnék tőle az egyetemi professzorok.

Mi kár, hogy ez az asszony rég nem professzor a szini-iskolában. Talán nem került volna ki belőle annyi felsőge, nevéstéges utazó, a mennyi kikertült már. Kikertültek minden egyéniség, minden eredetiség nélkül, mert mind valamelyik tanárát vette mintaképül s azt majmolta.

Jászai Mari, az asszony-tanár ennek üzen hadat. Reméljük, megnyeri a csatát.

Székely Huszár.

Megyei és helyi hírek.

— A vármegye e hó 24-én megtartandó közgyűlésén — úgy értesültünk, — nem fogják betölteni a megüresedett főügyési állást, mivel ez időszertn nincs tisztában az a kérdés, hogy miféle ügyességgel lehetne ez alkalomból saszé-kroaszét csinálni a tisztviselői karban egy „valaki” érdekében. Ugy halljuk, hogy dr. Molnár Károly volt kombinációban a főügyési állásra, annak helyét Maximovits Szilárd foglalta volna el, de Ribiczey apatini főszolgabíró is nyugdíjaztatnék s annak helyét Hauke foglalná el, míg Ribiczey nyugdíja dacára is, itt a központban kapna valamiféle állást. Az így boallandó üresedések következtében előnyomulnának az aljegyző urak. Vederemo!

— A Jókai-jubileum. 1894. évi január 6-án tartatik meg Budapesten a vigadó egy termében s a rendező bizottság a többi közt azt is elhatározta, hogy Jókai összes műveit kiadja 200 ftr előfizetési díj mellett. Tudvalevőleg Zombor város is kiktöltött egy rendező bizottságot, mely már egy ízben ülést tartott s elhatározta, hogy a nagy Jókai-kiadást a városi könyvtár számára megrendeli. Most újból ülésnie kellend, mert a fővárosi rendező bizottság a következő határozatot hozta, melyre mielőbb meg kell adni a választ: „Végül felszólítja a bizottság mindazon testületeket és hatóságokat, melyek országszerte már is ünneplik és még ünnepelni fogják Jókait, hogy legalább kiküldötteik képeben vegyenek részt a december 26-iki budapesti ünnepen, elhozva magukkal tiszteletük emléktét, úgy, hogy ez az ünnepe mindannyinak összegezése s az éljen, mely azon harsogni fog, egy egész nemzet éljone legyen.”

— Kinevezés. Az igazságtgyi miniszter Mayer Károly zombori kir. törvényszéki aljegyzőt a zombori törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

A lovassági ujonok kiképzése a honvédségnél. A honvédelmi miniszter mulhatlanul

szükségesnek tartja, hogy a lovassági ujoncok kiképzése a honvédségnél jövőre egy turnusban történiék. E rendszabály egyrészt a tényleges állományú lovas tiszteket s a kereteknél beosztott, hosszab szolgálatra önként vállalkozott pótdíjaz aliszteket a jelenleg egész éven át szakadatlanul folyó ujonc-kiképzés és lóidomítás alól fel fogja menteni s időt és alkalmat nyújt nekik rá, hogy szellemileg foglalkozva, magukat tovább képezhessék, harcászati ismereteikben gyarapodhassanak s a mellett amúgy is nagy mértékben igénybe vett fizikai erejüket kímélhessék; másrészt pedig alkalmat fog nyújtani a lovassági csapatoknak arra, hogy az eddig eléggé nem gyakorolható, de a jelenkori háborúkban oly nagy fontosságú harctéri, hírszerzői és biztosító szolgálattal a legalaposabban elsajátítsák, az alparancsnokok, tisztek és alisztekek pedig a vezetésben behatóbb oktatást nyerjenek. A lovassági ujoncok kiképzése tehát jövőre csak egy turnusban és pedig októbertől áprilisi fog tartatni, minek folytán az év többi része, főleg a nyári időszak a csapatoknak a fennebb vázolt irányban való folytatódólagos továbbképzésére lesz fordítható.

Áthelyezés. Tolmács István főhadnagy, a szabadkai hatodik gyalogezred második zászlóaljához Zomborba helyeztetett át.

Névmagyarosítás. Krób Pál kis-kéri községi jegyző kiskoru gyermekeire is kihatólag, vezetéknevét „Korbai“-ra változtatta.

Czirkusz Zomborban. A vármegyei palota baloldalán készült már egy menyő nagy czirkusz, mely a zombori közönség művészeti igényeit fogja néhány héten át kielégíteni. Szabadkán ellenben már e hó 13-án megkezdte Rakodczay szinzigazgató szini működését Chacun a son goût!

A szabadkai nemzetközi kaszinó a minap tartott rendkívüli közgyűlésen nagy lelkesedéssel egyhangulag dísztaggá választotta Jókai Mórt és elhatározta, hogy jubileuma alkalmából feliratilag üdvözli, műveinek egy egy példányát könyvtára részére megszerzi és tiszteletre érmet veret, melynek egy példányát a küldöttség fogja átnyújtani az ünnepeltnek. A közgyűlés héttagú bizottságot választott azzal az utasítással, hogy a többi egyesületekkel szövetkezve állapítsa meg a nagyobb szabású Jókai-ünnepély programját.

Üngyilkos árva. Rég hallgatott a pisztoly, a bácsmegyei közigazgatás egyik jellemző végső reftugiuma. Most ismét megszólalt. F. hó 12-én Oroszi István petrovoszleői közigyám foggyerével agyonlőtte magát. Az üngyilkosság okáról többféle verzió száll. A legtöbbben azt hiszik, hogy a feletti bánatában ragadott fegyvert, hogy nem lett még csak kandidálva sem az üresdedesen volt rendőrvetető állásra, holott nagyon szerette volna elnyerni. Csütörtökön este megtudta a választási eredményt, búskomoran hazament s estefelől üngyilkossá lön. Hivatalnok társai pontosan bernek s hivatalnoknak ismerték.

Járási bíróságok felruházása telegkönyvi hatáskörrel. Az igazságügyminiszteriumban ez idő szerint tizenhárom járási bíróságnak telegkönyvi ügyekben bírói hatáskörrel leendő felruházása iránt vannak folyamatban tárgyalások. Ezek: az apatini, hevesi, illavai, kiskőrösi, marosludasi, nagyhalmgyai, nagymátróni, örkörmezői, puchói, rókási, técsői, todánfalvi és tornalljai járási bíróságok. Ez idén a hatvani, dunai és szombolyai járási bíróságokat ruházta fel a miniszter, úgy, hogy a törvényszéki székhelyeken kívül fennállók ama járási bíróságok száma, a melyek mindeddig nem bírnak telegkönyvi ügyekben bírói hatáskörrel, most már csak 83-ra megy.

A szababalmi ügyek ellátása. A kereskedelmi miniszter — a M. K. L. szerint

— műszaki osztályt szándékozik berendezni a miniszteriumban, hogy az lássa el a szabadalmak engedélyezése ügyében érkező kérévényeket Eddig műszaki elbírálás végett a József műegyetemhez küldötték.

A Baja-bátaszéki dunai hid kiépítése illetve országos agitáció megindítása és a törvényhozás és kormány érdeklődésének felkeltése céljából egy 100 tagból álló szervező bizottság küldetett ki, melynek tagjai: Bács-Bodrogh megye részéről: Sándor Béla főispán, Olay Lajos, Latinovits Ernő országos képviselők, Latinovits Pál nagybirtokos, Tománovics György bikityi és Arnold Antal almási jegyzők. Szabadka sz. kir. város részéről: dr. Vojnits István főispán, Mamuzsich Lázár polgármester, Vermes Béla és dr. Antunovits József országos képviselők. Baja város részéről: dr. Hegedűs Aladár polgármester, Drescher Ede orsz. képviselő, Szutrély Lipót takarékpénztári igazgató és Erdélyi Gyula városi főjegyző.

A honvédség köréből. Sztrilich József százados a szabadkai 6. sz. honvédezed zombori zászlóaljától a szegedi 5. sz. gyalogezredhez helyeztetett át.

A polgármesterek értekezlete. Debreczen város polgármestere értesítette a többi városok polgármestereit azoktól Schlagger Gyula zombori polgármestert is arról, hogy a Győr város által kezdeményezett országos polgármesterei értekezletet miért nem lehetett szeptember havában megtartani. A polgármesterek ugyanis épen ez év szeptember havában nem hagyhatták el hivatalaikat, mert az egészségügyi intézkedések fölött kellett személyesen és szigorú felelősség terhe alatt örködniök. Az országos értekezlet programjának elkészítése végett mégis egy bizottság alakult, mely munkáját ha bevégezi, a tanácskozás rendjéről előzetesen fogja értesíteni a törvényhatósági joggal felruházott városokat, hogy ezek a programot tanulmányozhassák.

Ismétlő tiszti tanfolyamok a honvédségnél. A honvédelmi miniszter azon szándék által vezéreltetve, hogy a honvédség tiszti létszámának terbe vett szaporítása által a honvéd tisztkar tudományos értéke ne csökkentessék, különös gondot kíván fordítani a honvédség és a közös hadsereg tartalékából aktiválendő tiszteknél teljes katonai kiképzésére, miért is ezen tisztek számára a téli időben ismétlő tanfolyamok létesítését vette célba, hogy az ott nyerendő szakoktatás által az áthelyezett tartalékos tisztek szakképzettétek tekintetében egy színvonalra jussanak tényleges állományú bajtársaikkal. Általában a honvéd-tisztkar továbbképzését és értékelését emelést tartván szembe előtt, keretgyakorlatokra, tiszti harcászati lovaglásokra, a harctéri- és járógyakorlatokra, valamint a lovasdandár lovagló tanfolyamok gyakorlati utazásainak végrehajtására, az eddigénél nagyobb összegeket szándékozik jövőre fordítani a miniszter.

A törvényszéki és járási bírósági bírói és segéd személyeti létszám fölemelését teszi szükségessé a vizsgálóbírói intézmény fejlesztése, az örökösödési eljárás külsőben álló reformálása, az erdélyi birtokrendezési ügyek gyorsítása, a telegkönyvek kiigazítását tárgyaló intézkedések végrehajtása s főleg az új polgári peres eljárás életbe léptetése. Figyelembe veendő különösen, hogy a sommás eljárást szabályozó 1893: XVIII. tc. szerint a törvényszékek, mint felhívíteli hatóságok, új munkakört kapnak, a járási bíróságok hatásköré pedig igen sok, eddig a törvényszékekhez tartozott perekre is kiterjesztetik. Szaporítandó a bírósági segéd- és kezelő személyzet száma

is, mert 1890: XXV. és az 1891: XVII. toikkék életbe lépte óta az ügyvitel szabályozó törvények és rendeletek végrehajtása, a felügyeleti hatóságok szigorú ellenőrzése folytán a kezelő személyzetnek igen sok bíróságnál több munkát okoz, mint azelőtt, midőn a szabályok egyik-másik része végrehajlatlan maradt. Kívánatosná teszi a kezelő személyzet szaporítását a tényleges birtokos tulajdonjogának telegkönyvi bejegyzéséről intézkedő törvény végrehajtása, valamint az is, hogy a telegkönyvi hatósággal felruházott járási bíróságok száma évenként növekszik s a folyamatban levő tárgyalások szerint a jövő év folyamán is több járási bíróságot fognak ily hatósággal felruházni. Mindezek alapján az igazságügyminiszter a jövő évi apr. hó 1-étől kezdve hatvan bíróval, hetvennégy albíróval, tíz jegyzővel, tizenhét aljegyzővel és hetvenöt írakkal szándékozik az eddigi létszámot szaporítani, a jövő év elejétől kezdve pedig huszonhét új telegkönyvet vezető állást rendszeresíteni, ennek fejében megszüntetvén ugyanannyi segédtelegkönyvet vezető állást.

A zombori kir. törvényszéknél Raits Lyubomir s Györgyovanszky György bírák nyugdíjaztatása folytán két bírói állás üressé vált meg. Azon állások betöltése alkalmából már előbb is több ízben tett Széchenyi József törvényszéki elnök fölterjesztést a kir. tábla elnöke s az igazságügyi kormányhoz, — kérve személy szaporítást, — kimutatva azt, hogy a jelenlegi létszám mellett a feladatok pontos s gyors teljesítése ki van zárva. Ezen előterjesztéseknek lett is fogadtatva, s már e hóban a megüresedett állások betöltésével egyidőleg egy új bírói, jegyzői és aljegyzői állás is rendszeresítették s így a létszám annyira emelkedik, hogy alapos reményünk van arra, mikép a zombori kir. törvényszék is egyikévé lesz amaz első fokú bíróságoknak, melyeket díszekvésűl szoktak fölmelegtetni. Hisszük is hogy elnökünknek sikerülend a sürgetés fogalmát a törvényszék szótárából kitörölni, a mi annyival inkább is remélhető mert hisze tekintetben a polgári osztálynál már is sok buzgalommal és odaadással találkozunk. A teljes bírói létszám már jövő hóban megkezdni működését.

Ányos László jeles magyar recitátor, kinek eddigi fellépéseiről úgy a vidéki sajtó, valamint az összes fővárosi lapok a „színház“ rovatban sűrűn emlékeznek meg és mindenkor dícsérettel, — a jövő hét folyamán városunkban is rendez előadást. Ányos ur nemcsak kiválólag recitációkkal foglalkozik, — hanem imitációkkal is, és már ez a körülmény ketős érdeklődésünket hívja föl. — Másraon vannak a recitációkon kívül: „Nemzetiségi jellegek“, — „Dialektusok“, „Jargonok“, — és „pillanatnyi utánzatok“, — „Travestálások“, — mindmegannyi ujdonság. — A sajtó leginkább gyönyörű organumát, — intelligens előadó-módot emeli ki, és a legnagyobb gyakorlatot igénylő művészi önműködését. Meleg ajánljuk az intelligens közönség érdeklődő figyelmébe és pártfogásába. — Bővebbet a kihordandó másorok.

Nyugdíjazott bírák. A zombori kir. törvényszéknél közelebb két bíró ment nyugdíjba, mint arról más helyen szöglottunk. Az apatini kir. járási bíró Dömötör Huló szintén nyugdíjaztatott. Úgy értesültünk, hogy helyét Ápáthy József zombori kir. aljárásbíró fogja betölteni.

Hymen. Frankl Salamon szabadkai fakereskedő f. hó 25-én esküszik hűséget Nagy-Surányban Wellesz Szidónia kisasszonynak.

Fényes esküvő. A topolyai szinagoga f. hó 11-én igen díszes esküvőnek volt színhelye. Ekkor esküvődött ugyanis örök hűséget Steiner Kálmán tekintélyes horgosi kereskedő bájos menyasszonynak, Wollheim Róza kisasszonynak, Wollheim Mór Topolya városa egyik legelőkelőbb polgára s az ottani izz. hitközség köztisztviselőjében álló érdemdús elnöke

szertreméltó leányának. Diszesebb esküvő igen kevés volt még topolyán Az elegáns toiletek egész özöne vonta magára a szakatlanul élének nyüzsgő közönség figyelmét. A nagy zsinagoga egészen megtelt elsőkelő látogatókkal. Az esküvő-ünnepély folytatása este a lakodalmas ház tágas és fényesen kivilágított termeiben folyt vig cigányzene mellett.

— **A kir. táblák bírói létszámának** tizen két bírói állással való szaporítását vette célba a jövő évre az igazságügy-miniszter.

— **Szabadka törvényhatósági bizottsága** f. hó 13-án reggel kezdte meg közgyűlését Vojnich István főispán elnöklété mellett. Mamusch Lázár polgármester jelentésének tudomásul vétele után Mamusch Mátyas prépost-plébános mulatságos interpellációt intézett a polgármesterre; megtámadta, a miért az artézi kutakat vasárnap is furják, ami szerinte — sérti a nép vallásos érzületét. A polgármester talpraesetten válaszolt és ezt a választ, egy nagyobb szabású vallási vita után tudomásul vették. A tanítónőképzede ügyének tárgyalása után következett a tanács leszavaztatása a képezdei kert kisajátítása ügyében. Végül házipénztárnoknak Peits István alszámvevői választották meg.

— **A pálinka.** Bajmokról írja a Sz. — g. nak, hogy az ottani Kúltúr-féle korcsmában a napokban három jubász mulatott egy paraszti gazdával. Ez utóbbi egyszerre lefordult a székéről holtan. A mértéktelen sok pálinkától szívszélhűdés érte. A jubászok körülnyalábolták s kivitték a korcsmaajtó elé, maguk pedig visszavetvén, annak rendje és módja szerint tovább iddögáltak.

— **Csöd.** A szabadkai törvényszék Eibenschütz Kálmán topolyai lakos ellen csődöt nyitott. Csödb. Oláh Ferencz, tömegg. Kal már Antal dr. Bej. hat. 1893. nov. 2., felsz hat. 1893. nov. 20.

— **A vonat kerekéi alatt** fejezte be élete Kápiszta János Palics-környéki lakoz. A szerencsétlen öngyilkos valami erdei káréltelt perelgetett, s e miatt napok óta kóborolt éjjelenként a puszta; nem tudott nyugodni. Családjá kiánda kérte nyugalomba, hiába őrizte, a mikor esteledett, megszökött a háztól, s másnap reggelig nem mutatkozott. Hol járt? nem tudta senki. Így ment el utolsó utjára e hó 12-én este is. Másnap reggel 6 órakor a Szabadkáról Palicsra érkező vonatot megindult Szeged felé, azonban a mozdonyvezető pár perc alatt látta, hogy a sinek nem szabadok s a vonatot megállította. A vonatot az utasok ijedelmére visszatolatott a palicsi állomásra. Ekkor találták meg a szerencsétlen embert, a kinek feje a sinek egyik felén, teste pedig teljesen elválasztva a másik oldalán feküdt. A vonatot a testet nyakán át kettő vágta.

— **Palics villamos vasutat kap.** A szabadkai városi közgyűlés ugyanis e hó 13-án Bobula János kérelmére 129 igen, 3 nem szavazattal szemben kimondta, hogy 90 évi használatra a szükséges terület használatát díjmentesen a tengeredtetik.

— **Menetdíjmérséklés.** A kereskedelmi miniszter a nyilvános jelleggel felruházott hazai tanintézetek tanulmányi kirándulásaihoz részvevő tanulókat és tanárokat részére azt a kedvezményt adta, hogy az Államvasutak hivatalos illető tanintézet igazgatóságának vonatol pecséttel ellátott igazolása alapján, melyben az utazás célja, a beutazandó vonalra és az utazó tanulókat és tanárokat nevei belefoglaltatnak, személy- és omnibusz-vonatoknál (gyorsvonatok kizárásával), a II-ik kocsi-osztályban egy III. osztályú egész jegy és a III-ik osztályban egy III. osztályú féljeggyel utazhatnak. Ehhez a kedvezményhez csak az a feltétel van köte, hogy a kirándulásban a tanár vezetésével legálább tíz tanulóknak kell részt vennie.

— **Uj-Tátrafüredre** a beküldött névsor és kimutatás szerint megfordult a folyó évad alatt 2632 vendég. Ebből volt belföldi 2184, külföldi 448; furdóvendég 106, átutazó 1526, a múlt évi forgalomhoz viszonyítva 231 sze-

mélylyel több. Uj-Tátrafüredre a szép őszi napokat felhasználva, még mindig érkeznek vendégek; de október végével ez is lezáródik s tulajdonosa Dr. Szoufgh Miklós Abba-zsiba költözökdi teltve s ott orvosi gyakorlatot fog folytatni.

— **Korona-jegyben.** Miután az utóbbi időben több cognagyártó-észvénytársaság alakult, nincsen kizárva, hogy az ezen gyárak által a piacra hozott termények eleserelteknek, ennek elhárítása a „Cognacipar részvénytársaság“ elhatározta cognaciának a „Korona-cognac“ jegyet adni.

Küönfélék.

— **Kereszkérdések.** A világ összes bíróságai előtt ismeretesek azok az agyfajrt és zaklató kereszkérdések, melyekkel az ügyvédek feleket és tanukat zavarba ejteni igyekeznek. Sokszor azonban megcsik ilyenkor, hogy az ügyvéd ur a rövidebbet húzza, vagy nevétség tárgyává válik. A szabadkai törvényszék előtt történt a következő jelenet: Ügyvéd: (tanúhoz) Biztos ön abban, hogy a dolog 17-én történt Tanú: Egészen biztos vagyok benne. Ügyvéd: Gondoljon rá, hogy eskü alatt van! Honnan tudja, hogy 17-én történt? Tanú: Honnan, hogy az előző napon... Ügyvéd: Jól gondolja meg, mit mond! Nos? Tanú: Onnan, hogy az előző napon 16-ika és a következő napon 18-ika volt. Egy ujvidéki ügyvédnek az volt a szokása, hogy rákiáltott a felekre, beszéljenek hangosabban. Egy szálás sváb, kitől nevét kérdezte, másodszor olyan ordítással, hogy a falak rengtek bele, válaszolt. „Ugy látszik ivott ma reggel“, kiáltott dühösen az ügyvéd. „Igen urrram!“ dördült fel a sváb, mintha két mértföldnyire volna tőle. „Gondoltam, diadal-maskodott az ügyvéd. „Mit ivott?“ „Kávét urrram!“ mordult rá a sváb újra, a közönség és bírák nagy mulattatására. Az ügyvéd zavarba jött, de aztán összeszedte magát és tovább kérdezett: „Nem volt valami a kávéjában?“ — „Igen urrram!“ „Aha, pedzi már!“ kiáltott fel az ügyvéd ujjongva. „Nos jó uram ne zenoizozza magát bökje ki, mi volt a kávéjában!“ A tanú melyet lélegzett és mennydörgésszerű hangon felelt: „Kanál!“ Az összes jelenlevők hangos kacajra törtek ki és a tulrvazes fiskális „természetesen“ perét elvesztette.

— **Hajdiszek.** Az újabb időben lábrakapott hajdiszek igazán komikusok. Utánozzák a középkori hajdiszeket. A merész ujítók, a kik az 1893/94-ik téli saisonra a „hullámos“ coiffure-ük végét jósolták, szégyenben maradtak. A haját még mindig hullámosá bodrossá stílik s a sima elválasztott homokfrizurák, a klasszikus bandeaux a la vierge, csak néhány szépség rezervált tulajdona marad. E coiffure-ük ugyanis öregbitik az arcot, nem csoda tehát, hogy a legtöbb hölgy ellenszenvel viseltek irántuk. A coiffure hátsó része némiképp megváltozik. A hajból sodrott, harcias, sisakszerű csomó eltűnt, simább fonadéknak adott helyet. Színházban és estélyeken a magasra tűzött (1830-as) coiffure-et használják, melynek batásküre jelentékenyen megnagyobbodott azon rendelet által, mely szerint a hölgyeknek az opera nézőterén nem szabad kalapot viselniük. A kalapárusnőket az ukáz a zene elkoseredett ellenségeivé tette, míg ellenben a coiffure-ük mindnyájan lelkes zenebarátokká lettek.

— **Mi az a „vándoripar?“** Lukács Béla kereskedelmi miniszter a képviselőháznak a vándoriparról és a házalásról törvényjavaslatot nyújtott be melynek 1-3-3 §-a a „vándoripar“ következőképp definiálja: Vándoripar a jelen törvény értelmében: a) a házaló-kereskedés (házalás), mely által árukkal helységről helységré, házról-házra járva, meghatározott eladási hely nélkül üzött kereskedés értetik; b) az országos vásárokat s amennyiben azt a fennálló törvény vagy külön szabályrendelet megengedi, a heti vásárokat iparszerűleg látogató; de állandó teleppel nem bíró kereskedők üzleti foglalkozása. c) azon

utazó ügynök foglalkozása, a ki árukra megrendeléseket akár minták felmutatása mellett, akár e nélkül többek megbízásából maguknál a közvetlen fogyasztóknál eszközli; d) az ívegesek, drótosok, küszörűsök, üstfoltosok, esernyőjavítók, pátkány- és egérintők és hasonló, helységről helységré és házról-házra járó és állandó ipartelepelt nem bíró iparosok foglalkozása (házalászerű ipar); e) az ócska cikkeek vásárlásával foglalkozó, házról-házra járó egyének foglalkozása A vándoripar gyakorlásához engedély szükséges. Az engedélyt azon elsőfokú iparhatóság adhatja meg, melynek területén az illető vándoriparos állandóan lakik.

— **A csomagok védelme.** A kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot terjeszt elő, amelynek célja, hogy megvédelmezze csalások ellen a publikumot amaz áruk vásárlásánál, amelyeket csomagolva szokás eladni. A javaslat legfőbb tartalma, hogy az első csomagokon levő megjelölések a valóságot kell mondanok s a kereskedelmi miniszter szükség esetén kötelezővé is teheti ily megjelölések használatát. Aki ez ellen vét, kihágást követ el, amely 200 ftig terjedhető pénzbírsággal, visszaesés esetén egy hónapig terjedhető elzárással és 300 ft bírsággal büntetheti. A javaslat különösen a pamut-árukkal üzött visszaéléseket akarja megszüntetni.

Irodalom, művészet.

— **Jókai Mór Magyar Nábobjának** füzetes diszkidása befejezéséhez közeledik. A most megjelent 15. füzet is mutatja, mily kiváló diszmunkával fog irodalmunk ezen kiadás által gazdagodni. Minden füzet ára 40 kr, kapható minden könyvkereskedésben.

Az Athenaeum Képes Irodalomtörténetenek (szerk. Beöthy Zsolt) legújabb, tizenegyedik füzeté nagyszűzű műmelléklettel jelent meg: ez a gyulafehérvári Bathlyányi-könyvtár tulajdonát képező, s a könyvészeti irodalomban Esztergomi Misa'se név alatt szereplő kódex címke, szines hasonmásban. Az eredeti a magyarországi középkori könyvfestésnek legrégibb s egyik legszebb emléke, melyet egy westfáliai származású, de hazánkban letelepedett plébános írt és festett: 1377-ben. A kódex főkéessége a cimlap, melynek szövegét élénk színekben pompázó lombozatos lapszéli festés foglalja be, több miniatűrképpel; ezek közt legszébb a kezdőbetűben levő, mely az angyali üdvözlötet ábrázolja, középtűt a magyar koronával. A másolat, mely Ulmann József intézetéből került ki, valódi remeke a hazai műiparnak. A füzet másik melléklete egy XVI. századi magyar író felszűzőnyének cimlaja, mely egyszersmind egy középkori győgszertár berendezését is feltűnteti — Nem kevésbé érdekes a füzet szövege, melyben Angyal Dávid folytatja a XVII. századi magyar történetírás ismeretét, találó itéletekkel jellemezvén e kor történetíróit. Utána Erdélyi Pál a XVII. századi lírai költszertérel értekezik, részletesen méltatván Rimai János verseit, a virágzó egyházi költészetet s az új, n. főrangú lírikusok (Beniczki P., Balassa A., Koháry I. s mások) költői műveit, különösen kiemelvén gróf Pekriné, Petróczy Kata Szűzőny asszonyét, melyeket e század legirraibb alkotásainak nevez. A füzet 3-ik cikkében Széchy Károly kezdi meg Zrínyi Miklós működésének jellemzését, itt még csak a bevezetés adván A szöveget, mint mindig, ezúttal is sok érdekes kép díszíti: arcképek (Bethlen G., I. Rákóczi Gy., Kemény János, Zrínyi Miklós), aláírások (Kemény J., Rimai, Péchy Simon), cimlapok (Gönci énekeskönyve, Rimai és Beniczki versei), a főrangú írók címerei stb. A 25 — 28 füzetre tervezett elsőrangú fontosságú vállalat nemzeti kulturánknak örök emléke leendő és már ezen szempontból is ajánljuk minden iskolázott ember és minden család figyelmébe. Minden füzet ára csak 40 kr. Megrendelhető a kiadóhivataltól (Athenaeum, Budapest Ferenciek Tere 3. sz.) és minden könyvkereskedőtől.

V Pallas részvénytársaság népies nap-tárai közül megjelent kettő, még pedig „Az Obsitos“, jókedvű kalendárium az 1894. esztendőre. A magyar nép mulatságára glédába

állította Vitéz Hári János. VI. évfolyam. Az 57 képpel s számos józutt adomával ellátott szép kiállítású naptár ára 30 kr. A másik „A magyar ember naptára“ az 1894. esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszté Kurucz Péter. Ennek is 30 kr. az ára, s ha a szép kiállítású naptárt melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe, azt teljesen indokolja a következő tartalom: 1. A 100 esztendő jóvendőmondó jó tanácsai az 1894. évi. 2. Nóták hőse. Irta Várnai Sándor (8 képpel). 3. Balkezü Demeter. Költe mény. Irta P. Szathmáry Károly. 4. Egy szép leány története. Elbeszélés Gaál Mózes-től (10 képpel). 5. A szegény ember kakasa. Benedek Elek-től (2 képpel). 6. Miképpen éljünk, hogy hosszú élettek legyünk? Ékes rigmusokba foglalt szabályok. 7. A szegény ember s az ördög. Irta Benedek Elek. 8. A kakukos óra. Irta Jakab Ödön (5 képpel). 9. A mi arképeink (5 képpel). 10. Az év története (3 képpel). 11. Nevettető rész. Tréfás elbeszélések és adomák (5 képpel). A naptárak minden könyvkereskedőnél és könyvkötőnél kaphatók.

A pesti hóhér: czim alatt Székely Aladár budapesti könyvkiadónál egy történeti regény jelent meg, melynek, Kozarek Ferencz a jelenlegi hóhér által írt előszavában és egy sajátkerüleg kiállított nyilatkozatában közli a közönséggel, hogy 30 évi működése folyamán eszelt élményeiről lelkiismeretesen naplót vezetett, melyet Dr. Lugár Győző általános ismert írónak átadott, ki e jegyzetek nyomán egy rendkívüli érdekesítő regényt alakított.

Az előző valamint a hóhér nyilatkozata annak sajátkezű aláírásával: „Kozarek Ferencz budapesti magy. kir. hóhér, van ellátva, és igaz tényeket nyújt az olvasó közönségnek.

A pesti hóhér című regényből már is 20 füzet jelent meg és az általános bizalomnak örvendő kiadó kijelenti, hogy a regény rövid idő múlva teljesen be lesz fejezve.

CSARNOK.

Ötletek.

Az ember lelke mint a hó, ha tiszta helyre kerül tiszta, fehér marad, ha mocskosra, piszkos.

*

Az ügyetlen táncosnak mindig a többi az ügyetlen.

*

Azt mondják: „egy anya el tud tartani tíz gyereket, de tíz gyerek, nem tud eltartani egy anyát;“ vajjon tíz anya eltudna-e tartani egy gyereket?

*

Nincsen tavasz virág nélkül.

*

A szív kert. Szébb érzelmei a virágok. Derék kertész virágait nemesíti, rosok kertész kezében a nemesek is elfajtanodnak.

Révész Hugó.

Kirándulás a Vaskapuhoz.

— Utirajz. —

Irta: Krausz Bernát.

VIII.

Innen kezdve a Duna völgye ismét ki szélesedik és gőzhajónk rövid fél óra alatt Orsovára ér, ahol reggeli 5 óráig pihen és azután folytatja útját visszafelé.

Éppen jókor, ugy d. u. 5 óra felé érkezünk Orsovára. Első dolgunk volt lakás után nézni, amiben nagy segítségünkre volt vezetők, zimonyi kollegánk orsovai ismeretsége. Sikerült is egy szépen burtozott 3 szobás lakást kapnunk, amelyben mind a tizen kényelmesen elhelyezkedtünk napi 30 kr. fejenkénti fizetés mellett. Hölgyeink itt átlózt-

ködték, azután testületileg a korona kápolnához vonultunk ki.

Megilletődve közeleddünk a nagy idők e díszes kis emlékéhez és a leáldozó nap sugarnitól bearayozott kis tornyoscska megpillantásánál elénekeltük a „Kossuth“-nótát és a „Hymnust“. Majd a gyönyörű kis parkba értünk, mely a kápolnát körülveszi, hol újból rázendítettünk egy hazafis dalra és fújtuk azt lelkesen, teljes erőnkkel, míg a kápolna kulcsának őrizője oda nem jött és előttünk a szentélyt föl nem nyitotta.

Megnéztük aztán egy gyertya világánál azt a helyet, ahol a magyar szent korona és a koronázási jelvények 4 éven át a földbe elásva heverték, és miután neveinket egy arasznyi vastagságú vendéggönyvbe (ilyen már három van tele a látogatók neveivel) bejegyeztük, a Kossuth nóta hangjai mellett térünk vissza lakásunkra. Még ugyanazon napon két fiakkert fogadtunk föl amelyek bennünket másnap reggel Herkules-fürdőre voltak viendők.

Reggeli 7 órakor már valamennyien kocsin ültünk és a zuhogó esőnek daczára, mely egész utunkon kiscsirt, a legjobb kedvvel mentünk Herkulesfürdőre. A Cserna völgyben ezen tündériesen fekvő meleg forrásfürdő, melyet állítólag már a rómaiak is jól ismertek Orsováról kocsin 2 —, vasuton ellenben fél óra alatt érhető el. És mi daczára az esős időjárásnak a tengelyen való utazást választottuk. Nem is bántuk meg. Az a magasztos látvány, mely ezen uton egyrés-

ről az óriási, meredek hegyek által, másrészt a kristálytiszta, hol csergedezve, hol meg rohanva tova siető Cserna vize által folyton az utas szeméi előtt van, — bőven kárpótol bennünket az uti kellemetlenségekért...

Mire Herkulesfürdőre értünk, az időjárás is jobbra fordult. Az ég kiderült, a nap újra bearayozá a vadregényes tájat és a hegyek csucsain sűrű füstgomolyok hőmpölyögtek, mintha csak hálááldozatot mutattak volna be a Mindenség Úrának, azon áldásokért, melyeket e vidékre bizonyára két kézzel szórt. Mi is összeszedtük magunkat — azaz, hogy csak éppen akartuk; ekkor egyik utifársunk, Goldgruber k. a. pancsovai kollegánk azon nem éppen kellemes földedezést tette, hogy becses napernyője, amely új állapotban o. é. 7 forintba került valahol az uton lábra kelt és szeretetremódtó kis gazdájával hitlenségi viszonyba keveredett. A kedves kis kisasszonynak már-már pityergőre állottak eperajkai és mi sietünk a szenvedett veszteség feletti legőszintébb részvétünknek kifejezést adni, midőn egy csendő közlekedett felénk kezében a kétes nevezetességre vergődött napernyővel. (napvédőnek szeretik újabbán sokan nevezni; de én azt hiszem, hogy a napnak efféle védőkre nem igen szokott szüksége lenni.)

(Folyt. köv.)

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1893. évi október 1-től. —

Budapest — Szabadka — Ujvidék.

K. expr.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.		K. expr.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.	
I.	I. — III.	II.	I. — III.	I. — III.		I.	I. — III.	II.	I. — III.	I. — III.	
1.45	7.35	2.35	4.45	9.45	Ind. Budapest	érv.	10.20	10.15	1.10	7.30	7.00
4.49	1.00	6.05	9.58	4.26	érv. Szabadka	Ind.	11.02	5.05	9.46	2.20	11.13
4.56	1.46	6.17	4.10	5.35	Ind. Szabadka	érv.	10.57	8.02	9.32	1.45	10.20
"	2.11	"	4.56	6.17	Csantavér	"	"	7.19	"	1.21	9.41
"	2.34	6.50	5.36	6.49	Topolya	"	"	6.43	9.00	1.02	9.12
"	2.56	"	6.17	7.20	Hegyes-Feketehegy	"	"	5.45	"	1236	8.34
"	3.16	7.21	6.40	7.46	Verbász-Kula	"	"	5.09	8.31	1218	8.09
"	3.34	7.37	érv.	8.16	Ó-Keér	"	"	"	8.16	1155	7.36
"	3.51	"	"	8.39	Kiszács	"	"	"	"	1138	7.05
6.41	4.19	8.14	"	9.19	érv. Ujvidék	Ind.	9.18	"	7.47	1116	6.27
SZABADKA-DÁLJA.						DÁLJA-SZABADKA.					
6.45	2.05	5.27	Ind.	Szabadka	érv.	8.43	"	1.24	1009		
7.16	2.29	5.54	Tavankut			8.09	"	1.00	9.36		
7.42	2.49	6.18	Bajmok			7.45	"	1244	9.13		
8.23	3.17	6.53	N.-Militics			6.54	"	1208	8.19		
8.51	3.38	7.19	Zombor			6.34	"	1153	7.53		
9.17	3.59	7.47	Prig.-Szt-Iván			5.57	"	1126	7.11		
9.34	4.13	8.04	Szonta			5.41	"	1112	6.51		
9.49	4.25	8.18	érv. Gombos Kompátkelés	Ind.		5.26	"	1059	6.33		
11.14	5.25	10.00	Ind. Erdőd	érv.		4.16	"	9.54	5.13		
11.79	5.37	10.18	érv. Dálya	Ind.		4.00	"	9.45	4.57		
SZABADKA-BAJA.						BAJA-SZABADKA.					
6.50	2.45	5.40	Ind.	Szabadka	érv.	9.10	"	1250	10.24		
7.20	3.15	6.17	Csikeria			8.41	"	1221	9.51		
7.52	3.47	6.57	Bács-Almás			8.19	"	1158	9.21		
7.58	3.53	7.04	Almás			8.03	"	1143	8.59		
8.26	4.21	7.39	Bikity-Borsod			7.35	"	1115	8.27		
9.00	4.55	8.20	érv. Baja	Ind.		7.00	"	1040	7.42		
SZABADKA-Ó-BECSE.						Ó-BECSE-SZABADKA.					
5.12	2.10	Ind.	Szabadka	érv.		8.53	6.07				
5.40	2.42	Békova				8.26	5.39				
6.11	3.11	Ó-Kanizsa szállás				8.07	5.13				
6.33	3.35	Zentai szállások				7.32	4.37				
6.59	4.04	érv. Zenta	Ind.			7.00	4.05				
7.30	4.40	Ind.	Zenta	érv.		6.40	3.45				
8.12	5.19	Ada				6.06	3.11				
8.35	5.37	Mohol				5.45	2.54				
8.57	5.59	Bács-Petrovoszello				5.18	2.31				
9.22	6.25	érv. Ó-Becse	Ind.			4.48	2.00				

Hirdetések:

Hímzési előnyomda.

A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására juttatom, hogy a legújabb és legszebb mintákat beszerelve

hímzési előnyomdát rendeztem be. Ugyszintén minden néven nevezendő **kézi munkákat**

szakavatott kisasszony vezetése alatt, ki mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál, hímzés és montirozásra minden elfogadatik,

A következő idényre a legújabb áruk u. m.: **Teljes menvaszonyi kelengyék** nagy választéka. **Bársony, selyem,** és egyéb ruhadiszek. — **Csipkék, szallagok, téli áruk.**

Urak részére meglepő választékban **fehérenemű, zsebkendő harisnya, nyakkendők, keztyűk, esőernyők stb.**

Megbízásokat előleges szolid kiszolgálás mellett elvárva kitűnő tisztelettel

Engel Mór.

4725. szám.
tkvi. 1893.

Hirdetmény.

Az ujvidéki kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság részéről közhírré tétetik — hogy mind azok kik az elveszett ujvidéki 4663. számú telekjegyzőkönyvben A + a. foglalt Vehöffer Sándor és neje Gyuráki Julcsa nevén álló 2724/a hrsz. és 1754. öisz. belbirtokra szerzett tulajdon — zálog vagy haszonbéri jognál fogva, akár a fekvőségek megjelölése, akár a telekkönyvi jószágtest összeállítására, vagy a bejegyzett bútorviszonyok kinyomozására tekintetében a telekjegyzőkönyvben valamely igazítást — kiegészítést, kitérlest hozzájegyzést vagy átjegyzést igényelhetni vélnék — ezenell felszólítanak, miszerint az 1880 XLVI. t. cz. 1. és 2. §§. határozataihoz képest ebbeli igényeiket folyó 1893. évi december hó 23-ik napjáig ide annál bizonyosabban bejelentsek minthogy különben ezen igények oly harmadik személyek kárára, — kik, a telekjegyzőkönyvben foglalt bejegyzések alapján további nyilvankönyvi jogokat jó hiszemmel szereztek, többé nem érvényesíthetők.

Kelt Ujvidéken a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1893. évi szeptember 22-én.

Perczel,
kir. tvszéki bíró.

COGNAC-JPAR

Részvénytársaság

BUDAPESTI CZÉG

KORONA-COGNAC

gyárára és gyártmányaira vonatkozólag a következő igazolványt adta ki az

Országos m. kir. közp. vegyikísérleti kémiai és állomás

(FÖLDMIVELÉSI M. KIR. MINISZTERIUM.)

Nz. 1437. 1892. Az orsz. m. kir. chemiai intézet és központi vegyikísérleti állomás részéről hivatalosan igazoltatik, hogy a Cognac-lpar részvénytársaság cognacgyára a moderu technikai és az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készletből f. hó 21. napján hivatalosan vett (ötféle) cognacminták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatott. 1163/A.

Budapest, 1892. október hó 28-án.

Az igazgató helyett:
Tóth s. k.

Kapható Zomborban: Weldinger A és S. és Gergurov Sred.-nél

ESZENCZIÁKA T

rum. cognac, mindennemű szeszos italok asztali likőrök és különlegességek azonnali elhibázhatatlan elkészítésére a legkötőbb minőségben szállítok.

Azonfelül ajánlok 80 fok. vegyileg tisztá eczetszen-cziát kellemes ízű boreczet és közönséges eczetek gyártásához. Leírások és használati utasítások ingyen melekeltetnek.

Kiváló eredményért köszönök meg
Arlapot bérmentés kúldök
POLLÁK KÁROLY FÜLÖP
Eszenczek-különlegességi gyára
P. B. Á. G.

Megbízható ügynökök kerestetnek.

